

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, <http://www.sam.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos Seimo
Sveikatos reikalų komitetui

2021-02-   Nr. (10.1.1.2Mr) 10-
į 2021-01-18   Nr. S-2021-247

DĖL VAIKŲ SVEIKATOS PRIEŽIŪROS UŽTIKRINIMO COVID-19 PANDEMIJOS SĄLYGOMIS

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) specialistai išnagrinėjo Jūsų 2021 m. sausio 18 d. raštu Nr. S-2021-247 „Dėl Sveikatos reikalų komiteto sprendimo“ pateiktus siūlymus. Teikiame atsakymus į 2021 m. sausio 15 d. Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komiteto sprendime Nr. 111-S-1 „Dėl vaikų sveikatos priežiūros užtikrinimo COVID-19 pandemijos sąlygomis“ pateiktus siūlymus Sveikatos apsaugos ministerijai.

Dėl 1 siūlymo atstatyti planinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų (toliau – planinės paslaugos) teikimą.

Lietuvos Respublikoje prasidėjus pandemijai dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos), Sveikatos apsaugos ministro–valstybės lygio ekstremalios situacijos valstybės operacijų vadovo 2020 m. kovo 16 d. sprendimu Nr. V-387 „Dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo paskelbus karantiną Lietuvos Respublikos teritorijoje“ (toliau – sprendimas V-387) buvo nustatyti pagrindiniai sveikatos priežiūros paslaugų teikimo principai, kuriais turi būti vadovaujamosi karantino laikotarpiu. Šie principai buvo nuolat koreguojami, atsižvelgiant į esamą epidemiologinę situaciją, tarptautinių organizacijų rekomendacijas. Pažymėtina, kad planinės konsultacijos, diagnostinės, profilaktinės ir gydymosios paslaugos atidėtos, išskyrus pagalbą ir paslaugas, kurių nesuteikus pacientui atsirastų poreikis būtinajai medicinos pagalbai arba reikšmingai pablogėtų paciento būklė. Taigi, Sveikatos apsaugos ministerija nuo pat karantino pradžios planinių paslaugų teikimą riboja tiek, kiek buvo būtina pagal infekcijos kontrolės reikalavimus.

Pandemijos pradžioje asmens sveikatos priežiūros įstaigos (toliau – ASPI) vadovas buvo įpareigotas nustatyti tvarką, kuria vadovaujantis būtų subalansuotas nuotolinių ir kontaktinių paslaugų teikimas taip, kad nenukentėtų pacientų interesai ir būtų įvykdyti infekcijų kontrolės reikalavimai. Gerėjant epidemiologinei situacijai Sveikatos apsaugos ministro–valstybės lygio ekstremalios situacijos valstybės operacijų vadovo 2020 m. balandžio 29 d. sprendimu Nr. V-1018 „Dėl planinių stacionariųjų asmens sveikatos priežiūros paslaugų etapinio atnaujinimo ir teikimo įstaigoje plano rengimo reikalavimų“ ir 2020 m. balandžio 29 d. sprendimu Nr. V-1019 „Dėl planinių ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų etapinio atnaujinimo ir teikimo asmens sveikatos priežiūros įstaigoje plano rengimo reikalavimų“ ASPI vadovai įpareigoti parengti paslaugų atnaujinimo ir teikimo ASPI planą, taigi, paslaugų atnaujinimo eiga priklausė nuo ASPI

vadovo iniciatyvos ir pasirengimo teikti paslaugas, laikantis infekcijų kontrolės reikalavimų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimu Nr. 1226 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ paskelbus antrąją karantiną, stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) toliau organizuojamos klasteriniu-teritoriniu principu. Planinių ambulatorinių ir stacionarių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimas nestabdomas, tačiau asmens sveikatos priežiūros paslaugos turi būti teikiamos pagal patvirtintą planinių stacionarių ir (ar) planinių ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų planą, kuris parengtas pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytus reikalavimus ir atitinka paciento interesus.

Šiuo metu reguliariai vykstančių SAM susitikimų su regionų ASPI vadovais metu patvirtinta informacija, kad planinių paslaugų atnaujinimas kiek leidžia mažėjantis paslaugų dėl COVID-19 ligos skaičius.

Dėl 2 siūlymo atstatyti planinių skiepimų apimtis.

Sprendimu Nr. V-387 nuo pat karantino pradžios buvo nustatyta, kad planiniai skiepimai vykdomi, numatant pacientų srautų valdymą ir jie nėra atidedami. Atliekant planinius skiepimus, ASPI turi būti paskiriamas atskiras laikas (diena, valandos) ir atskiros patalpos, užtikrinama, kad nesikryžiuotų pacientų, atvykstančių planiniams skiepėjimams, ir kitų pacientų srautai. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 468 „Dėl Imunoprofilaktikos organizavimo ir atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintu Imunoprofilaktikos organizavimo ir atlikimo tvarkos aprašo 7 punktu nustatyta, kad imunoprofilaktiką savarankiškai gali paskirti ir (ar) atlikti ne tik gydytojai, bet ir slaugytojai ir akušeriai, kuriems tokią teisę suteikia jų kompetenciją reglamentuojantys teisės aktai. Imunoprofilaktiką skiriantys slaugytojai ir akušeriai privalo būti baigę ne trumpesnę nei 20 valandų „Skiepavimo pagrindų“ kvalifikacijos tobulinimo programą ir vėliau tobulinę profesinę kvalifikaciją imunoprofilaktikos srityje po 8 valandas kas 5 metus, skaičiuojant nuo „Skiepavimo pagrindų“ programos baigimo datos. Tik tais atvejais, kai vaikas skiepiamas pagal individualų skiepimų kalendorių, imunoprofilaktiką skiria gydytojas. Tokia skiepavimo tvarka leidžia pagerinti šių paslaugų prieinamumą.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. V-1504 „Dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo esant Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbtai valstybės lygio ekstremaliajai situacijai organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas Nr. V-1504) patvirtinto Asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo esant Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbtai valstybės lygio ekstremaliajai situacijai organizavimo tvarkos aprašu be kita ko nustatyta, kad profilaktiniai vaikų skiepimai pagal Nacionalinę imunoprofilaktikos programą turi būti vykdomi tik kontaktiniu būdu, suderinus nuotoliniu būdu paslaugos teikimo laiką. Taigi, suprasdami profilaktinių skiepimų svarbą, sudarėme teisines prielaidas nemažinti vaikų skiepavimo pagal Nacionalinę imunoprofilaktikos programą apimčių.

Pažymėtina, kad SAM ir Valstybinė ligonių kasa prie SAM (toliau – VLK) viešųjų ryšių priemonėmis prisideda prie tėvų raginimo neatidėti vaikų skiepavimo pagal vaikų profilaktinių skiepų kalendorių. Be to, pirminės sveikatos priežiūros įstaigos yra finansiškai skatinamos už vaikų skiepimą pagal profilaktinių skiepų kalendorių, joms mokamas skatinamasis priedas už suteiktas vaikų imunoprofilaktikos paslaugas. VLK pateikė šiuos duomenis apie 2019 m. ir 2020 m. paslaugų, už kurias mokamas skatinamasis priedas už vaikų imunoprofilaktiką, skaičių:

Nr.	Paslaugos pavadinimas (PAASP, už kurias mokamas skatinamasis priedas)	2019 m.			2020 m.		
		Asmenų skaičius	Paslaugų skaičius	Suma Eur.	Asmenų skaičius	Paslaugų skaičius	Suma Eur.
1	Vaikų imunoprofilaktika: slaugytojo ar akušerio paslauga (atlikimas)	145 714	434 197	797 741	130 546	416 903	895 619
2	Vaikų imunoprofilaktika: gydytojo paslauga (skyrimas)	145 007	319 924	701 986	129 935	286 874	734 467
3	Vaikų imunoprofilaktika: slaugytojo ar akušerio paslauga (skyrimas ir atlikimas)*	0	0	0	2 986	5 429	25 892
	* pradėta skatinti nuo 2020-11-01						
	Pagal IS Sveidra 2021-01-12 duomenis						

Dėl 3 siūlymo skirti didesnę dėmesį vaikų psichinės sveikatos stiprinimui.

Covid-19 ligos pandemijos metu buvo skirtas dėmesys vaikų psichikos sveikatos stiprinimui. Siekiant sumažinti koronaviruso (COVID-19) sukeltas neigiamas pasekmes psichikos sveikatai, 2020 m. liepos 3 d. buvo priimtas SAM įsakymas Nr. V-1596 „Dėl Ilgalaikių neigiamų Covid-19 pandemijos pasekmių visuomenės psichikos sveikatai mažinimo veiksmų plano patvirtinimo“. Juo buvo patvirtintas ir pradėtas įgyvendinti Ilgalaikių neigiamų Covid-19 pandemijos pasekmių visuomenės psichikos sveikatai mažinimo veiksmų planas (toliau – Planas). Dalis plano priemonių buvo skirtos vaikų psichikos sveikatos stiprinimui. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija vykdė priemonę, kuria buvo teikiama pagalba psichologinių sunkumų patiriantiems mokiniams (suteikta per 20,7 tūkst individualių konsultacijų ir 49 grupinės konsultacijos). Taip pat buvo įsteigti papildomi psichologų etatai savivaldybių pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose ir mokyklose (89,5 psichologų etatai ikimokyklinio ugdymo įstaigose, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose ir 2 socialinių pedagogų etatai metodiniuose centruose, kuriuose pagalba buvo teikiama specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams, jų mokytojams ir tėvams). Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija vykdė plano priemonę, kuria buvo didinami „Tėvų linijos“ pajėgumai suteikti emocinę pagalbą, vyko paruošiamieji darbai plėtoti emocinės paramos linijų susirašinėjimo internetu (angl. chat) sistemą. Sveikatos apsaugos ministerija įgyvendino priemonę, kuria buvo parengti nuotoliniai 8 valandų trukmės mokymai mokyklų darbuotojams, skirti raštingumui psichikos sveikatos srityje didinti, atpažinti vaikų ir paauglių psichikos sveikatos sunkumus, tinkamai į juos sureaguoti ir nukreipti pagalbos. Mokymų programa prieinama www.pagalbasau.lt tinklalapyje (<https://pagalbasau.lt/mokytojams/>).

Informuojame, kad Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras 2021 m. sausio 20 d. priėmė įsakymą Nr. V- 107 „Dėl darbo grupės, skirtos atnaujinti ilgalaikių neigiamų Covid-19 pandemijos pasekmių visuomenės psichikos sveikatai mažinimo veiksmų planą, sudarymo“, kuriuo patvirtinta darbo grupė, skirta visuomenės ir asmens sveikatos priežiūros specialistų psichikos sveikatos būklei palaikyti stiprinti. Ji pateiks pasiūlymus dėl Plano atnaujinimo, numatant ir specifines priemones labiausiai nuo Covid-19 pandemijos pažeistoms visuomenės grupėms (įskaitant vaikus).

Taip pat, nuo šių metų rudens vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. liepos 31 d. pasirašytu įsakymu Nr. V-1733 „Dėl Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ savivaldybių visuomenės sveikatos biuruose, pradėtos teikti šios nemokamos psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugos:

- galima gauti iki 5 individualių psichologo konsultacijų, kurios, pageidaujant, gali būti teikiamos anonimiškai. Norint gauti nemokamą psichologinę pagalbą, nereikia specialaus gydytojo siuntimo, reikia tik paskambinti į artimiausią Visuomenės sveikatos biurą, užsiregistruoti ir atvykti sutartu laiku;
- streso valdymo, emocijų atpažinimo ir valdymo grupiniai užsiėmimai;
- savitarpio pagalbos grupių užsiėmimai (įvairiomis temomis);
- psichologinės konsultacijos grupėse.

Dalis šių paslaugų yra teikiama mokiniams, savivaldybių visuomenės sveikatos biurais aktyviai bendradarbiauja su mokyklomis ir šias paslaugas vykdo pačiose mokyklose.

Taip pat Sveikatos apsaugos ministerija, rūpindamasi neigiamu Covid-19 pandemijos poveikiu vaikų emocinei sveikatai, išvertė knygelę „Mano herojus – tai tu“ knygelę, skirtą viso pasaulio vaikams, paveiktiems COVID-19 pandemijos. Joje vaikams priimtinu žaismingu būdu pasakojama apie koronavirusą taip plečiant jų žinias ir suvokimą, pateikiama informacija apie higienos ir saugos tvarką, patarimai, kaip elgtis užklupus neigiamoms emocijoms, kurios gali kilti dėl esamos Covid-19 situacijos bei mokoma laikytis saugumo rekomendacijų. Knygelę parengė Nuolatinio agentūrų bendradarbiavimo komiteto Psichinės sveikatos ir Psichosocialinės pagalbos ekstremaliųjų įvykių metu Atskaitinė grupė (angl. IASC MHPSS RG). Šiuo metu ši knygelė yra išversta į 130 kalbų. Knygelę galima rasti <https://pagalbasau.lt/vaikas/>.

Valstybinis visuomenės sveikatos stiprinimo fondas finansavo projektą, kurio metu buvo sukurtas portalas šeimai.katantinas.lt. Portale sukurta ir patalpinta 30 straipsnių, skelbiamos naujienos aktualios vaikams, tėvams bei jaunoms šeimoms temos, susijusios su pandemija. Projekto viešinimo veiklomis jau pasiekta 1.072.954 skirtingo amžiaus auditorija.

Dėl 4 siūlymo užtikrinti, kad profilaktiniai vaikų sveikatos patikrinimai būtų vykdomi ir karantino metu.

VLK duomenimis 2020 m. vaikams suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų skaičius sumažėjo daugiau nei 22 procentais. Karantino metu pirmiausia buvo kreipiamasi dėl neatidėliotinių paslaugų, taigi, planinių ir profilaktinių paslaugų teikimas nukentėjo.

Ugdymo įstaigas lankantiems vaikams, kurie tęsė ugdymą toje pačioje įstaigoje ir kurių sveikatos būklė iš esmės nepasikeitė, profilaktiškai patikrinti sveikatą ir pateikti Mokinio sveikatos pažymėjimus pratęstas terminas iki 2020 m. gruodžio 31 dienos.

Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras, suderinęs su Sveikatos apsaugos ministerija, 2021 m. sausio 8 d. kreipėsi į visus savivaldybių visuomenės sveikatos biurus, kad jie per e. dienyną ar kitomis elektroninėmis priemonėmis primintų tėvams kad jų vaikui išduoto Mokinio sveikatos pažymėjimo galiojimas baigėsi ir reikėtų vėl profilaktiškai patikrinti vaiko sveikatą.

Lyginant su ankstesniais metais, 2021 m. sausio mėn. ugdymo įstaigas lankančių vaikų profilaktinis sveikatos tikrinimas vyksta aktyviau: pagal E. sveikatos portale pateikiamus duomenis, 2021 m. sausio mėn. buvo užpildyti 8509 Mokinio sveikatos pažymėjimai (I dalis), tuo tarpu per tą patį laikotarpį 2020 m. – 3725, 2019 m. – 3012.

Dėl 5 siūlymo užtikrinti, kad didžiąją dalį gydytojų specialistų konsultacijų vaikams sudarytų kontaktinės konsultacijos.

Šiuo metu parengtas Įsakymo Nr. V-1504 pakeitimo projektas, kuriuo siekiama skatinti šeimos medicinos paslaugas teikiančius gydytojus ir jų komandos narius greičiau atnaujinti kontaktinių paslaugų teikimą, suteikiant daugiau galimybių pacientui rinktis tiesioginio kontakto būdu teikiamą paslaugą. Taip pat Įsakymo Nr. V-1504 pakeitimu bus nustatyti ir sveikatos priežiūros paslaugų stebėsenos rodikliai. Su vaikų sveikatos priežiūra tiesiogiai susiję šie rodikliai:

Eil. Nr.	Asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo stebėsenos rodikliai	Duomenų šaltinis
1.	Bendras vaikų apsilankymų pas šeimos medicinos paslaugas teikiantį gydytoją skaičius (vnt.) tenkantis 1000 tikslinėje amžiaus grupėje prirašytų asmenų per mėnesį.	SVEIDRA
2.	Bendras apsilankymų skaičius pas gydytoją psichiatrą arba gydytoją vaikų ir paauglių psichiatrą, medicinos psichologą (vnt.) tenkantis 1000 prirašytų pirminės psichikos sveikatos priežiūros centre gyventojų.	SVEIDRA
3.	Dalis, kurią sudaro kontaktiniai vaikų apsilankymai pas šeimos medicinos paslaugas teikiantį gydytoją, palyginti su visais vaikų apsilankymais pas šeimos medicinos paslaugas teikiantį gydytoją (proc.) kas mėnesį.	SVEIDRA
4.	Dalis, kurią sudaro kontaktiniai apsilankymai pas gydytoją psichiatrą, gydytoją vaikų ir paauglių psichiatrą, medicinos psichologą, palyginti su visais apsilankymais pas gydytoją psichiatrą, gydytoją vaikų ir paauglių psichiatrą, medicinos psichologą (proc.) kas mėnesį.	SVEIDRA

Pažymėtina, kad šie rodikliai bus skaičiuojami kiekvienai įstaigai kas mėnesį pagal informacinės sistemos Sveidra duomenis, jų duomenys bus viešai skelbiami. Tikimasi, kad nuolatinė stebėseną ir duomenų viešinimas paspartins ASPĮ teikiamų paslaugų atnaujinimą.

Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 patvirtintos Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos 115.4 punktu numatyta plėtoti į pacientą orientuotas paslaugas ir siekti pokyčių didžiąją sveikatos problemų dalį sprendžiant ankstyvoje stadijoje. Įgyvendindami Jūsų rekomenduotas planinių paslaugų atnaujinimo priemones tikimės įveikti neigiamas COVID-19 ligos pandemijos pasekmes – ypač vaikų sveikatos priežiūrai.

Viceministrė

Danguolė Jankauskienė

A. Balčiūnienė, tel. (8 5) 266 1469, el. p. anzelika.balciuniene@sam.lt

K. Jokimaitė, tel. (8 5) 205 3626, el. p. kristina.jokimataite@sam.lt

B. Kavaliauskienė, tel. (8 5) 264 8754, el. p. birute.kavaliauskiene@sam.lt

L. Masiulienė, tel. (8 5) 266 1462, el. p. laura.masiuliene@sam.lt

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Vilniaus g. 33 LT-01506 Vilnius Tel. (8 5) 268 5110 Faks. (8 5) 266 1402 (2021-05-04 14:26:31)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl vaikų sveikatos priežiūros užtikrinimo COVID 19 pandemijos sąlygomis
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-02-18 Nr. 10-1106
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2021-02-18 Nr. G-2021-1812
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Danguolė Jankauskienė, Viceministras
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-02-17 19:22:02 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-02-17 19:22:20 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM, OID.2.5.4.97=188778315, LT
Sertifikato galiojimo laikas	2021-01-05 09:03:59–2024-01-05 09:03:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Andrius Lukminas, Vyriausiasis specialistas
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-02-18 08:06:14 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-02-18 08:06:25 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM, OID.2.5.4.97=188778315, LT
Sertifikato galiojimo laikas	2020-02-25 10:24:18–2023-02-24 10:24:18
Parašo paskirtis	Gauto dokumento registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Seimo kanceliarija, Dokumentų valdymo sistema
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-02-18 09:24:21 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246, RCSC, LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-03-06 10:26:45–2022-03-05 10:26:45
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20210210.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2021-05-04 14:26:31)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2021-05-04 14:26:31 atspausdino Vesta Valainytė

Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-